

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 356/2010-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. marca 2011 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Lalíka v konaní o sťažnosti P. P., Z., zastúpeného advokátkou JUDr. E. B., B., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 155/2000 po právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 356/08-10 z 3. decembra 2008, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo P. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I vo veci vedenej pod sp. zn. 15 C 155/2000 v období po právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 316/08 z 3. decembra 2008 p o r u š e n é b o l o .

2. P. P. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť P. P. trovy právneho zastúpenia v sume 305,86 € (slovom tristopäť eur a osemdesiatšesť centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. E. B., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. júna 2010 doručená sťažnosť P. P., Z. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Evou Borovskou, Štefánikova 7, Bratislava, ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 155/2000.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 6. októbra 2000 podal sťažovateľ okresnému súdu žalobu, ktorou sa domáhal zaplata sumy 180 000 Sk s príslušenstvom z titulu plnenia z poistnej zmluvy. Konanie je okresným súdom vedené pod sp. zn. 15 C 155/2000.

Sťažovateľ sa sťažnosťou podanou ústavnému súdu 15. mája 2008 domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Ústavný súd nálezom sp. zn. I. ÚS 316/08 z 3. decembra 2008 konštatoval, že jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov porušené bolo, prikázal okresnému súdu, aby konal bez zbytočných priet'ahov a sťažovateľovi priznal finančné zadost'učinenie v sume 120 000 Sk a náhradu trov konania.

Podľa sťažovateľa od vydania uvedeného nálezu ústavného súdu plynulo viac ako 2,5 roka, pričom okresný súd „*je opätovne nečinný resp. vo veci koná tak, že spor nesmeruje k rozhodnutiu o veci samej, ale naopak samotné rozhodnutie oddial'uje a porušovateľ vykonáva také úkony, ktoré nielenže predlžujú samotné konanie, ale neprimerane ho predražujú čo je v rozpore s princípom hospodárnosti konania...*“.

Sťažovateľ v sťažnosti poukázal na to, že okresný súd uznesením sp. zn. 15 C 155/2000 z 21. januára 2009 nariadil znalecké dokazovanie z odboru textílie, odvetvia obuv, textílie, výrobky z textilu, pričom v uvedenom uznesení po 9 rokoch konania nesprávne označil právneho zástupcu sťažovateľa, ako aj nesprávne uviedol jeho sídlo, a preto musel na základe podnetu sťažovateľa vydať 25. februára 2009 opravné uznesenie. Ďalej sťažovateľ uviedol, že súdny spis bol poverenej znalkyni doručený až 2 mesiace po nariadení znaleckého dokazovania a vyhotovený znalecký posudok bol právnej zástupkyňi sťažovateľa doručený na vyjadrenie tiež takmer po 2 mesiacoch, čím bolo konanie opätovne zbytočne predĺžené.

Znalecký posudok vyhotovený znalcom z odboru textílie sťažovateľ považuje „*za nadbytočný až nie zbytočný a vôbec nebol dôvod na jeho vypracovanie, nakoľko zo znaleckého posudku je zrejmé, že znalkyňa len mechanicky opísala údaje zo znaleckých štandardov resp. uznesenia súdu a údajov uvedených navrhovateľom týkajúcich sa nadobúdacej ceny*“.

Následne okresný súd podľa sťažovateľa vykonal ďalšie nadbytočné úkony, a to opakované vydávanie uznesení o poverovaní znalcov v odbore drahé kovy a kamene, klenoty, hodiny.

Okresný súd uznesením č. k. 15 C 155/2000-166 zo 6. augusta 2009 nariadil znalecké dokazovanie z odboru drahé kovy, klenoty, hodiny, aby určil cenu budíka a hodín zn. CASIO a budíka a stopiek zn. AIWA v čase poistnej udalosti. Vypracovaním znaleckého posudku poveril súdnu znalkyňu A. S. Uznesením č. k. 15 C 155/2000-180 z 8. októbra 2009 okresný súd zrušil poverenie pre menovanú znalkyňu, pretože oznámila, že

rozhodnutím Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) z 31. augusta 2009 bola vyčiarknutá zo zoznamu znalcov.

Vypracovaním znaleckého posudku bol následne poverený súdny znalec RNDr. R. M., ktorý okresnému súdu taktiež oznámil, že bol vyčiarknutý zo zoznamu znalcov, a preto uznesením č. k. 15 C 155/2000-185 z 18. januára 2010 okresný súd zrušil jeho poverenie a vypracovaním znaleckého posudku poveril v poradí tretieho súdneho znalca RNDr. S. Š. Keďže aj tento súdny znalec oznámil okresnému súdu, že bol zo zoznamu znalcov vyčiarknutý, uznesením č. k. 15 C 155/2000-189 z 12. marca 2010 okresný súd poveril vypracovaním znaleckého posudku Mgr. M. M., pričom v odôvodnení tohto uznesenia uviedol, že štvornásobná zmena znalca nebola zavinená okresným súdom, pretože ku dňu rozhodovania o poverení súdneho znalca nebol portál súdnych znalcov na stránke ministerstva aktualizovaný. V poradí štvrtý poverený súdny znalec Mgr. M. M. listom z 21. apríla 2010 okresnému súdu oznámil, že nie je v zozname znalcov zapísaný aj pre odvetvie hodiny, a preto v tejto veci znalecký posudok nemôže vypracovať. Okresný súd uznesením č. k. 15 C 155/2000-196 z 27. apríla 2010 poveril vypracovaním znaleckého posudku v poradí piateho znalca Ing. Bc. I. K.

Spôsob ustanovovania znalca z odboru drahých kovov u sťažovateľa vzbudzuje pocit, že okresný súd *„si len formálne plnil svoju povinnosť odstrániť prieťahy v konaní, keď opakovane ustanovoval znalcov a to opakovane znalcov, ktorí boli už vyčiarknutí zo zoznamu znalcov, a tak nemohli znalecký posudok ani len vypracovať...“*.

Sťažovateľ tiež poukázal na skutočnosť, že veci, ktoré sú predmetom znaleckého určenia ceny v čase poistnej udalosti, v súčasnosti neexistujú, a preto ani znalec nemôže stanoviť ich hodnotu. Sťažovateľ uviedol nadobúdaciú hodnotu týchto vecí v celkovej sume 2 700 Sk, pričom ako náhradu škody si v konaní uplatňoval len sumu 1 100 Sk. Náklady znaleckého dokazovania tak nepomerne prevyšujú sťažovateľom uplatňovaný nárok za zničené veci nepatrnej hodnoty, čo sťažovateľ považuje za nehospodárne konanie okresného súdu.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal rozhodnutie, v ktorom vysloví, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 155/2000 porušil jeho základné práva podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, prikáže okresnému súdu, aby konal bez zbytočných prietáhov, a prizná mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 10 000 € a náhradu trov právneho zastúpenia.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval, uznesením č. k. I. ÚS 356/08-15 z 21. októbra 2010 ju prijal na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa a predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčku okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadrila k sťažnosti. Právna zástupkyňa sťažovateľa a predsedníčka okresného súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, preto ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

Vo vyjadrení predsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr. 3506/2010 zo 7. februára 2011, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 8. februára 2011, je uvedený chronologický popis procesných úkonov okresného súdu v posudzovanom konaní od nadobudnutia právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 356/2010-15 z 3. decembra 2008. Ďalej predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení konštatovala: *„S poukázaním na vyššie uvedené úkony, ktoré boli vykonané v konaní a s poukázaním na priebeh konania je potrebné konštatovať, že predmetné konanie nie je poznačené prietahmi a zákonný sudca vo veci priebežne koná. Opakovaná zmena súdnych znalcov, ktorých súd poveril vypracovaním znaleckého posudku, vyplynula z objektívnych skutočností a to, že na stránke Ministerstva spravodlivosti nedochádza k priebežnej aktualizácii zoznamu znalcov a údajov, týkajúcich sa znalcov zapísaných. Podľa vyjadrenia zákonnej sudkyne nemôže sudca niesť zodpovednosť za nepravdivé a neaktuálne údaje v zozname znalcov vedených na elektronickej stránke ministerstva. S týmto vyjadrením sa stotožňujem.*

Vzhľadom na vyššie uvedené, prosím ústavný súd Slovenskej republiky, aby uvedení skutočnosť zobrať do úvahy a sťažnosti sťažovateľa P. P. nevyhoveli.“

Právna zástupkyňa sťažovateľa doručila 15. februára 2011 ústavnému súdu uznesenie č. k. 15 C 155/2000-247 z 29. októbra 2010, ktorým okresný súd priznal Ing. Bc. I. K., znalcovi z odboru drahé kovy a kamene, klenoty, hodiny, znaleckú odmenu vo výške 253,08 €, v ktorom poukázala na skutočnosť, že priznaná odmena predstavuje „*takmer sedemnásobok sumy, ktorú si za oceňované predmety úplne bežnej až nízkej hodnoty uplatňoval*“ sťažovateľ.

Právna zástupkyňa sťažovateľa v stanovisku z 15. februára 2011, ktorým reagovala na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr 3506/2010 zo 7. februára 2011, okrem iného uviedla: „*Rovnako za bezprieťahovosť konania, ktoré prebieha už viac ako desať rokov, nemožno považovať činnosť súdu, ktorý nariaďuje ďalšie znalecké dokazovania až keď je úplne skončené predchádzajúce (vrátanie vypracovania a právoplatnosti uznesenia o znalečnom a vyjadrenia sa účastníkov k znaleckému posudku) a nezadáva, resp. nezadal vypracovanie znaleckých posudkov všetkým znalcom súčasne, keď samotný spis, resp. podklad pre vypracovanie znaleckého posudku vo všetkých odvetviach nemá ani desať strán a preto by nemalo byť problémom znalcom zasielať jeho kópie. Rovnako za prieťahy v konaní považujem činnosť súdu, ktorý vyzýva účastníkov po každom znaleckom posudku, aby sa k veci vyjadrili, hoci úplne by postačilo jedno vyjadrenie k celej škode, t. j. ku všetkým znaleckým posudkom.*

Podpredsedníčka súdu uviedla, že v mesiaci január bolo vypracované uznesenie o nariadení ďalšieho znaleckého dokazovania znalcom z odboru umelecké diela, odvetvie výtvarné umenie a vypracovaním tohto znaleckého posudku bola poverená znalkyňa PhDr. M. K., CSc. Vypracovanie tohto znaleckého posudku, rovnako ako predchádzajúcich, kde boli ustanovení najprv traja vyškrtnutí znalci, potom jeden ďalší, ktorý nevypracúval posudky v danom odvetví a následne znalec Kôpor, pričom všetci mali ohodnocovať troje hodiny, za ktoré požadoval navrhovateľ celkovú sumu 1 100,- Sk/36,51 €, považujem nielen za nehospodárne, ale za prieťahy v konaní, ktoré nemajú ospravedlnenie a jasne naznačujú, že súd ani len netuší aká je podstata sporu.

V opačnom prípade by totiž súd musel zistiť, že podľa vypracovaných znaleckých posudkov, ešte z rokov 2008 a 2009, hodnota zničených vecí hodnotená znalcami už presahuje 300 000,- Sk, čo je maximálny limit poistného plnenia podľa poistnej zmluvy, ktorú mal navrhovateľ uzatvorenú s odporcom.

Ďalšie znalecké dokazovanie poškodených a zničených vecí nemá pre výsledok sporu žiaden význam a vykazuje už len znaky nehospodárnosti konania vynakladaním prostriedkov na vypracovanie znaleckých posudkov, pretože súd tu môže konštatovať len to, že okrem hodnoty vecí stanovených znalcami sú tu ešte ďalšie preukázateľne zničené a poškodené veci, ktorých hodnotu nie je potrebné určiť, nakoľko hodnota zničených vecí, bez akýchkoľvek pochybností, presahuje limit poistného plnenia a teda aj žalobou uplatnenú sumu.“

Sťažnosť v tejto veci pôvodne prijal na ďalšie konanie uznesením z 21. októbra 2010 I. senát ústavného súdu v zložení Milan Ľalík (predseda senátu), Marianna Mochnáčová a Peter Brňák (sudcovia). V zmysle rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2011 účinného od 1. marca 2011 I. senát ústavného súdu rozhoduje v zložení: Peter Brňák (predseda senátu), Marianna Mochnáčová (sudkyňa) a Milan Ľalík (sudca). Z uvedeného dôvodu vec prerokoval a vo veci samej rozhodol I. senát ústavného súdu v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 155/2000 o žalobe sťažovateľa o zaplatenie sumy 180 000 Sk (5 974,91 €) z titulu plnenia z poistnej zmluvy došlo v období po právoplatnosti nálezú ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 316/08 z 3. decembra 2008 (nadobudol právoplatnosť

23. januára 2009) k porušeniu označeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom konania vedeného okresným súdom je rozhodovanie o nároku sťažovateľa na zaplatenie sumy 180 000 Sk (5 974,91 €) z titulu plnenia z poistnej zmluvy. Vzhľadom na nutnosť nariadenia znaleckého dokazovania znalcami z viacerých odborov a odvetví možno napadnuté konanie považovať po vecnej stránke za zložitejšie. Uvedené konštatoval ústavný súd už v náleze sp. zn. I. ÚS 316/08 z 3. decembra 2008, a nie je potrebné na ňom nič meniť. Samotnú vecnú zložitosť však nemožno dávať do súvislosti s dlhotrvajúcou neefektívnou a nesústredenou činnosťou okresného súdu v niektorých etapách konania. Po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd pri preskúmaní predmetného spisu nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by sťažovateľ v období od nadobudnutia právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 316/08 z 3. decembra 2008 prispel k zbytočným priet'ahom v konaní.

Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v období po 23. januári 2009, t. j. v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 316/08 z 3. decembra 2008.

Vychádzajúc zo skutočností uvádzaných v sťažnosti a v jej prílohách, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil, že aj keď okresný súd od právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 316/08 z 3. decembra, t. j. od 29. januára 2009, postupoval v napadnutom konaní v zásade plynulo, podľa názoru ústavného súdu však toto obdobie bolo poznačené jeho neefektívnou a nesústredenou činnosťou.

V období od 21. januára 2009 do 31. januára 2011 okresný súd vo veci nariadil postupne tri znalecké dokazovania z rôznych odborov na oceňovanie hnutel'ných vecí a bol mu predložený jeden vypracovaný znalecký posudok znalcom z odboru textílie a jedno odborné vyjadrenie vypracované znalcom z odboru drahé kovy a kamene, klenoty, hodiny. Uznesenie o nariadení tretieho znaleckého dokazovania znalcom z odboru umelecké diela, odvetvia výtvarné umenie bolo okresným súdom vyhotovené až 31. januára 2011, a teda dosiaľ nebol predložený vypracovaný znalecký posudok.

Uvedené obdobie presahujúce dva roky sa javí neprimerane dlhým vo vzťahu k vypracovaniu jedného znaleckého posudku a jedného odborného vyjadrenia vzhľadom na charakter predmetu znaleckého posudzovania (oceňovanie hnutel'ných vecí osobnej potreby a zariadenia domácnosti).

Ústavný súd z prehľadu procesných úkonov okresného súdu zistil, že okresný súd sa v období od 6. augusta 2009 do 14. septembra 2010 zaoberal výlučne ustanovovaním znalca z odboru drahé kovy a kamene, klenoty, hodiny. Postup, keď okresný súd uzneseniami dvakrát za sebou ustanovil znalca v čase, keď tento bol už v žiadanom odbore vyčiarknutý zo zoznamu znalcov, nemožno považovať za efektívny. (Uznesením sp. zn. 15 C 155/00 z 8. októbra 2009 okresný súd ustanovil znalca RNDr. R. M., hoci znalec bol od 30. septembra 2009 vyčiarknutý zo zoznamu znalcov; uznesením sp. zn. 15 C 155/00

z 18. januára 2010 okresný súd ustanovil znalca RNDr. S. Š., hoci znalec bol od 20. októbra 2009 vyčiarknutý zo zoznamu znalcov.)

Okresný súd postupoval tiež nesústreďene a neefektívne aj pri ustanovovaní v poradí štvrtého znalca v uvedenom odbore, keď uznesením sp. zn. 15 C 155/00 z 12. marca 2010 poveril vypracovaním znaleckého posudku znalca Mgr. M. M., ktorý rovnako ako všetci predchádzajúci okresným súdom ustanovení znalci v požadovanom odbore nebol zapísaný v zozname znalcov pre odvetvie hodiny, a preto okresnému súdu oznámil, že nie je oprávnený znalecký posudok vyhotoviť. Až v poradí piaty ustanovený znalec Ing. Bc. I. K. 14. septembra 2010 predložil okresnému odborné vyjadrenie, keďže znalecký posudok v dôsledku nedostatku špecifikácie zničených hnutelných vecí vypracovať nemohol.

Podľa názoru ústavného súdu by vhodnou komunikáciou (telefonicky, mailom) okresný súd predišiel niekoľkonásobnému zbytočnému ustanovovaniu znalcov, ktorí nemôžu vypracovať znalecký posudok z dôvodu neaktuálnosti ich zápisu v zozname znalcov alebo v dôsledku nedostatku ich spôsobilosti vypracovať znalecký posudok. Uvedený postup okresného súdu nemôže ospravedlniť ani argumentácia predsedníčky okresného súdu spočívajúca v poukazaní na neaktuálnosť webovej stránky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky.

Taktiež možno ako neefektívny hodnotiť postup okresného súdu spočívajúci v postupnom nariadovaní znaleckých dokazovaní z rôznych odborov. V tomto smere si ústavný súd osvojuje argumentáciu sťažovateľa, že rozsah spisu v spojení s charakterom predmetu znaleckého skúmania nebránili súčasnému nariadeniu všetkých troch znaleckých dokazovaní, a súčasne poukazuje na odôvodnenie nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 316/08 z 3. decembra 2008, v ktorom bol obdobný postup okresného súdu pri nariadovaní predchádzajúceho znaleckého dokazovania v tejto veci rovnako posúdený ako neefektívny.

Ústavný súd preto po zvážení všetkých okolností pri hodnotení postupu okresného súdu, najmä s prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania a na skutočnosť, že konanie začalo

6. októbra 2000 a od nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 316/08 z 3. decembra 2008 uplynuli ďalšie dva roky, dospel k záveru, že celková dĺžka konania presahujúca 10 rokov nemôže byť považovaná za zodpovedajúcu požiadavke konania bez zbytočných prieťahov, ako to vyžaduje čl. 48 ods. 2 ústavy. Nález ústavného súdu, ktorým boli zistené zbytočné prieťahy, bol vydaný 3. decembra 2008. Po tomto období bola činnosť okresného súdu opätovne neefektívna a nesústredená a v dôsledku toho okresný súd vec právoplatne ešte vždy neskonal a nenastolil právnu istotu vo veci. Ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 155/2000 bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

III.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva a slobody porušil, vo veci konal [podobne aj § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde]. Vo veci sp. zn. I. ÚS 316/08 už bol vydaný príkaz na konanie bez prieťahov 3. decembra 2008, ktorý je platný a účinný do právoplatného skončenia veci okresným súdom.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'účinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'účinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil,

je povinný vyplatiť ho sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Keďže ústavný súd rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Sťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €, poukazujúc najmä na opakované porušenie jeho základných práv, nerešpektovanie nálezů ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 316/08 z 3. decembra 2008, ako aj prehĺbenie jeho nedôvery v súdny systém Slovenskej republiky.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 15 C 155/2000, ako aj na záver o nesústredenosti a neefektívnosti jeho postupu od vydania nálezů sp. zn. I. ÚS 316/08 z 3. decembra 2008, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, najmä skutočnosť, že konanie vo veci nebolo ani po 10 rokoch od jeho začiatku do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 500 € sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľ bol vo veci

úspešný, a preto bolo potrebné rozhodnúť o úhrade trov konania okresným súdom. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou pozostávajúce z odmeny advokátky za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2010 (prevzatie a príprava zastupovania a písomné podanie sťažnosti ústavnému súdu). Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2010 1/6 z výpočtového základu zo sumy 721,40 €, čo predstavuje za jeden úkon právnej služby odmenu v sume 120,23 € a 7,21 € režijný paušál. Odmena advokátke za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom, zvýšená o daň z pridanej hodnoty (keďže advokátka je jej platcom), predstavuje celkovú sumu 305,86 € ($120,23 \text{ €} \times 2 \text{ plus } 7,21 \text{ €} \times 2 = 254,88 \text{ €}$ plus 20 % z 254,88 €, t. j. plus 50,976 € = 305,86 €). Z týchto dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný vyplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. marca 2011